

خودمحموری و غرور
را کنار بگذاریم

پیشنهاد سید حسین میرحسینی
ستا پیشگر مشهدی به مداحان جوان
صفحه ۶

شماره ۵۹ • سه‌شنبه ۱۲ دی ۱۳۹۶ • ۱۴ ربیع‌الثانی ۱۴۳۹

چگونه
حسینی بمانیم؟

حجت‌الاسلام
سید عبدالحمید شهاب
صفحه ۲

www.gudsonline.ir

چهارشنبه

ضمیمه هفتگی روزنامه ویژه هیئت‌ها و محافل مذهبی

جشن تفرقه!

آیا در شرایط فعلی
برگزاری مجالس تفرقه‌افکن به
مصلحت اسلام و مکتب تشیع است؟

صفحات ۵ و ۴

محقق، مؤلف و عالم ربانی حجت‌الاسلام شیخ محمد مهدی تاج لنگرودی دارفانی را وداع گفت. حجت‌الاسلام والمسلمین محمد مهدی تاج لنگرودی در سال ۱۳۳۹ هجری با هجرت به تهران نویسنده‌گی را با نگارش مجموعه تاج آغاز کرد و تاکنون ۵۱ جلد کتاب به رشته تالیف درآورده است که از مهم‌ترین آثار منتشر شده وی می‌توان به از مدینه تا مدینه، واعظ خانواده، گفتار وعاظ، سیمای امام زمان (عج)، با امام حسین (علیه السلام) به سوی بهشت، زشت و زیبا، داستان زنان، اخلاق انبیا، گفتار انبیا... اشاره کرد.

سکوت کن

سوره مبارکه آل عمران

الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ وَالْكَاظِمِينَ الْغَيْظَ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ. «آنهايي که از مال خود در حال وسعت و تنگدستی انفاق می‌کنند و خشم خود را فرو می‌برند و از بدی مردم در می‌گذرند (چنین کسانی نیکوکارند) و خدا دوستدار نیکوکاران است.

(آل عمران ۱۳۴)

ماشینتان جوش می‌آورد. حرکت نمی‌کنید کنار زده و می‌ایستید و گرنه ماشین ممکن است آتش بگیرد. خودتان هم همین‌طور هستید وقتی جوش می‌آورد عصبی و عصبانی می‌شوید، تخته‌گاز نروید. کمی سکوت کنید. کلمه‌ای نگویید و گرنه آسیب می‌بینید این نسخه شفابخش پیامبر بزرگوار (علیه السلام) است که فرمود: «هرگاه عصبانی شدی سکوت کن»

بیاموزیم از کودکان!

محسن حبیبی پژوهشگر دینی

روایتی از پیامبر اکرم (ص) داریم؛ من بچه‌ها را دوست دارم به خاطر پنج خصلتی که در زندگی اطفال جاری است. کودکان چون به نور فطرت نزدیک‌ترند، بوی خدا می‌دهند و معصومیتی در وجودشان موج می‌زند که انسان این پاک‌ی و زلالی را می‌تواند احساس کند. این روایت به ما کمک می‌کند که نگاه ما را به فرزندان تغییر بدهد و ما از رفتارهایی که به ظاهر ساده و بی‌الایش است، مهم‌ترین درس‌های زندگی را فرا بگیریم. حضرت فرمودند بچه‌ها اهل گریه هستند. کمترین حادثه و رویدادی حتی عروسکشان یا وسیله بازی‌شان، آنها را به گریه وا می‌دارد. در حالی که برخی انسان‌ها در سنین مختلف در سخت‌ترین مصائب و اتفاقات هم گریه نمی‌کنند. پیامبر باین که سن و سالی از ایشان گذشته بود، وقتی در کنار قبر مادر بزرگوارشان قرار می‌گرفتند مثل ابر بهار می‌گریستند. سال‌ها از وفات حضرت خدیجه گذشته بود اما وقتی یاد خدیجه کبری می‌افتادند گریه می‌کردند. امیرالمؤمنین فرمود چشم‌ها خشک نمی‌شود مگر از قسوات قلب. قسوات قلب هم سراف کسی نمی‌آید مگر آن که کثرت گناهان او را احاطه کرده باشد. قسوات قلب برای انسان به‌وجود نمی‌آید مگر آن که انسان مبتلا به گناهان زیاد شده باشد. این که ما در زندگی باید برای خودمان گریه کنیم کما این که در دعا داریم خدایا مرا کمک کن تا به حال بیچارگی خودم گریه کنم، اگر انسان چند قطره‌ای برای خودش گریه کند، بهتر است از خوراک آشک‌هایی که دیگران بعد از مرگ بر او می‌ریزند. لذا کودکان به ما می‌آموزند که ما اهل بکا و گریه باشیم. دومین ویژگی اطفال اهل خاکبازی هستند. کما این که در روایت داریم تقریحا بچه‌ها خاک است. این کنایه از این است که انسان باید اهل تواضع باشد و ما وقتی از کسی می‌خواهیم تعریف کنیم که ما متواضع است، می‌گوییم او خاکی است. یعنی دنبال عناوین خیالی نیست. اهل تکبر نیست. کما این که در روایتی آمده است؛ پیامبر وقتی وارد مجلسی می‌شد پایین‌ترین جایی را که در مجلس مهیا بود برای نشستن انتخاب می‌کرد، هیچ‌کدام مثل سلاطین عمل نمی‌کرد و به صاحبشان می‌فرمودند اگر وارد مجلس شدید همان انتهای مجلس جا هست بنشینید. اینها همه نمودی از تواضع است که ما همچون کودکان خاکی باشیم. قاعده دنیا این گونه است که اگر حرص و طمع داشته باشی، این گرفتار دنیا شدن گریبت را می‌گیرد. امیرالمؤمنین زیاد بر خاک می‌نشست و بر زمین می‌خوابید؛ روزی پیامبر وقتی او را بر زمین خوابیده مشاهده کرد، فرمودند برخیز پدر و مادرم به فدای تو ای پدر خاک. لذا حضرت این لقب را بسیار دوست داشتند چون پیامبر این لقب را به ایشان دادند. وقتی از حکمت دو سجده نماز از حضرت علی (علیه السلام) پرسیدند: حضرت فرمود در سجده اول یعنی خدا ما از خاکیم سر از سجده برمی‌داریم؛ یعنی از خاک متولد شدیم سر به سجده می‌گذاریم، یعنی روزگاری به خاک برمی‌گردیم. وقتی سر از سجده دوم برمی‌داریم یعنی روزی از همین خاک محشور خواهیم شد. سومین خصلت اطفال را فرمود اینها با همدیگر دعوا می‌کنند اما کینه‌ای به دل نمی‌گیرند. بعد از لحظاتی می‌بینید همین بچه‌ها با هم شروع به بازی می‌کنند. مومن از این خصلت اطفال باید درس بگیرد که اهل کینه نباشد و کینه مثل غای فاسد است که اول معده را خراب می‌کند؛ کینه هم اول قلب انسان را مکرر می‌کند و اصلا در قهر و کینه رحمت خدا قطع می‌شود. چهارمین ویژگی اطفال را فرمودند اینها چیزی را برای فردا ذخیره نمی‌کنند. بچه‌ها غصه آینده‌ها را که نیامده نمی‌خورند چون حرص و طمع در وجودشان نیست و توکل به خدای متعال دارند. پیامبر (ص) هم برای فردای خودش چیزی ذخیره نمی‌کرد. لذا از بچه‌ها باید بیاموزیم که به خدای متعال توکل کامل داشته باشیم که خدای ما ضامن رزق ما هم بوده، هست و خواهد بود. پنجمین ویژگی بچه‌ها هم این است که ساعت‌ها وقت می‌گذراند و می‌سازند تا زمانی که می‌خواهند برگردند همه را خراب می‌کنند. در حقیقت کودکان دنیا را به بازی می‌گیرند اما گاهی دنیا ما را به بازی می‌گیرد. دقت کنیم یعنی همه چیز نابودشدنی است. لذا عدم تعلق و عدم دلبستگی به دنیا را در کودکان به‌راحتی می‌توانیم مشاهده کنیم. اگر ما هم این ویژگی‌ها را از کودکان بیاموزیم و در زندگی پیاده کنیم، تحولی شوگر در زندگانی مشاهده خواهد شد.

چگونه حسینی بمائیم؟

حجت‌الاسلام سید عبدالحمید شهاب

یکی از آرزوهای ما این است که بعد از پایان محرم و صفر و ایام عزای حضرت سیدالشهدا (علیه السلام) به این آرزو رسیده باشیم که الهی چنان کن که تا آخر عمر حسینی بمائیم و حسینی بمیریم. برای حسینی ماندن پنج ضابطه توسط امام صادق (علیه السلام) در پایان زیارت حضرت سیدالشهدا (علیه السلام) خطاب به شهدای کربلا که مصداق اتم و اکمل این مقام هستند، بیان شده است که اولین و مهم‌ترین ضابطه آن مقام ولی الهی است. رسیدن به این مقام به منزله رسیدن و ثبت شدن در جمع دوستداران و محبان واقعی حسین بن علی (علیه السلام) است. راهکارهایی برای رسیدن به مقام ولی الهی وجود دارد؛ اولین راهکار برای این مقام، ایمان آن هم به معنای کامل و جامع آن است، حقیقت این ایمان از حیث ماهیت طبق بیان روایات از ناحیه معصومین علیهم صلوات الله (ایمان به ولایت امیرالمؤمنین و یازده نور پاک) اوست که همگی حقیقت قرآن و روح دین هستند. بنابر این منطق قرآن در آیه کریمه به شیعیان واقعی اهل بیت که همان مومنان حقیقی هستند، بشارت می‌دهد که با داشتن این سرمایه هرگز خوف و حزنی به دل نداشته باشند. (الا ان اولیاء الله لا خوف علیهم و لا هم یحزنون) در واقع هیچ نگرانی و پریشانی ندارند چون ایمان را تمام و کمال به کار بسته‌اند. مومن هم ویژگی‌هایی دارد، در گام اول این که به حقیقت ایمان دست یافته‌اند و آن ایمان به ولایت است که پایداری و استمرار داشته باشد، و آن حاصل نشود الا به اطاعت از امر مولا.

گام دوم: خوش اخلاقی و حسن خلق است. در احوال پیامبر اکرم (ص) آمده که ایشان در اوج مصیبت و عزا، لیخندی بر لب داشتند. گام سوم: دقت در عبادات؛ یعنی به عبارت بهتر اقامه نماز در اول وقت و پرداخت خمس و رعایت حق احکام الهی و دقیقا انجام صحیح آنها مطابق با سیره پیامبر و اهل بیت (علیهم السلام). گام چهارم: باطنش از ظاهرش بهتر باشد. در حدیث قدسی است که فرمود: من ساوی ظاهره باطنه فهو المومن حقا. گام پنجم: داشتن قلب سلیم. امام صادق (علیه السلام) می‌فرمایند: ما ابراهیم را شیعه ثبت کردیم و قرار دادیم چون ایمان به ولایت علی علیه‌السلام داشت و مسلح به سلاح قلب سلیم بود، از جاه ره بقلب سلیم.

دومین راهکار برای ولی‌الله شدن تقواست؛ تقوا سه مرحله دارد: تقوای صغری که پایین‌ترین درجه تقواست. همین که گناه انجام نمی‌دهد، دروغ نمی‌گوید و نگاه به نامحرم نمی‌کند. تقوای وسطی: مراقب مکروهات و مباحات هم باشد یعنی نه تنها شبکه‌های حرام را نمی‌بیند، مراقب دیدن همین ۲۲ شبکه به ظاهر حلال هم هست. در فضای مجازی هر صحنه‌ای را نمی‌بیند و مطلبی را نمی‌خواند. به شیخ انصاری گفتند تفسیر ان الانسان لفی خسر؛ چیست؟ گفت: شما طلبه‌اید یعنی نمی‌دانید گفتند؛ یعنی کسی که گناه و مکروه انجام داده به تعبیری، لفی خسر. فرمود: این چه معنا و تفسیری است که دارید. کسی که گناه می‌کند و مکروه انجام می‌دهد، خودش را هلاک کرده اصلا این نیست که بخواید بگویید سود کرده یا زیان؛ لفی خسر یعنی به عبارت دیگر صرف العمر فی المباحات خسران؛ عمرت را اگر در مباحات صرف کنی زیان کردی. عمل صالح که کار مباح نیست، در واقع مصداق عینی عمل صالح یعنی واجبات را انجام دادن است.

بازتاب‌های «چهارده» را در اینجا بخوانید. منتظر پیشنهادها و انتقاداتان هستیم.

* امیر قیومی: رسانه‌هایی مثل چهارده که دغدغه هیئتی و دینی دارند باید به موضوع امر به معروف و نهی از منکر هم بپردازند. اگر قرار است قرآنی و دینی باشیم، باید به طور جدی وارد این مباحث شویم که بسیار دچار فقر محتوایی هستیم.

* زهرا کلامی: باید از درون این گونه نشریه‌ها، انسان دین‌دار هم تربیت شود. امروز در دنیای مدرن بیش از همیشه نیاز به این پرورش دینی داریم و در محله چهارده بهترین فرصت برای اشاعه این آموزه‌هاست.

* احسان کربلایی زاده: آدمی که رسانه دینی را مطالعه می‌کند باید با خودش بگوید من یک دردی پیدا کرده‌ام، یک مسئولیت اجتماعی پیدا کرده‌ام، باید مخاطب نسبت به فقر و سایر مشکلات جامعه، نگاه پیدا کند، متأسفانه ما از این فضا خیلی فاصله داریم.

* اوشیروان مهاجری: در حکومت دینی آنچه که باید ذیل رسانه دینی مدنظر باشد، پرورش مخاطب است که این کار را نمی‌کنیم.

* کبری احمدی: یکی از نکاتی که امروز در برخی هیئت‌ها بلد می‌پردازند بدعت‌گذاری است که انتظار می‌رود به رفع شبهه و مقابله با این جریان‌ها بیشتر بپردازد.

* احمد مولایی: هفته‌نامه چهارده نیاز به مطالب غنی‌تر، علمی‌تر و فرآیندتر دارد. در این ارتباط با افراد مختلف و متنوع‌تری مصاحبه کنید و صفحات نشریه را افزایش یابد.

حجت‌الاسلام روح‌الله مویذ

امروزه انتقال فرهنگ و رسوم به وسیله رسانه بسیار گسترش پیدا کرده و رسانه توانسته مخاطب عموم حداکثری را جذب کند. گرچه اخیرا تلاش‌هایی شده که مسئله مذهب به عنوان یک فرهنگ صحیح زندگی در رسانه‌های مختلف مطرح شود اما به عقیده بنده اصلا کافی نیست و نمی‌توان این تلاش‌ها را از زمانی مطلوب دانست. اگر مذهب را به عنوان روش صحیح زندگی و الگوی مناسب دانستیم باید تمام محتوای رسانه سوق به این روش بی‌نظیر باشد. در یکایک برنامه‌ها هم از صدا و سیما رعایت آنچه به عنوان ارزش ملی و مذهبی دانسته می‌شود الزامی است در صورتی که متأسفانه در قسمت سندهای از برنامه‌های پر مخاطب چنین چیزی نیست. گاهی آن قدر فاصله این دوگانگی زیاد می‌شود که عموم مردم کودکان و نوجوانان را از استفاده برخی برنامه‌های نمایشی منع می‌کنند. دین کامل و مذهب جامع ما این قابلیت را دارد که در عرصه‌های مختلف تخصصی و عمومی بتواند راهنمای نویسندگان و سازندگان برنامه‌های گوناگون باشد. سخن آخر این که تلاش ما باید بازتاب‌دهنده فرهنگ اصل اسلامی باشد که جدای از کلام و سیره اهل‌بیت علیهم‌السلام نخواهد بود.

یوسف بالو، مدیر روابط عمومی فرهنگسرای عترت از برگزاری دوره آموزش مداحی ویژه خواهران در فرهنگسرای عترت خبر داد؛ «با توجه به این که جلسات مداحی خواهران محدودتر از برادران است و علاوه بر این، چون مخاطبان آنها بیشتر از قشر مادران - به عنوان قشری که بسیار می‌تواند اثرگذار باشد- هستند، تصمیم به برگزاری این دوره‌ها روزهای پنجشنبه (دو جلسه در ماه) از ساعت ۱۰ صبح تا ۱۲ در فرهنگسرای عترت با حضور کارشناس معارف دینی سرکار خانم نواب برگزار می‌شود.»

او دنیا را طلاق داده بود

سال تولد مرشد به دهه ۷۰ یا ۸۰ قرن ۱۲ هجری شمسی برمی‌گردد. پسرش تاریخ تولد او را خوب به خاطر ندارد. می‌گوید: «پدرم در دوران کودکی مبتلا به بیماری آبله می‌شود. آن زمان خیلی از بچه‌ها به این درد مبتلا می‌شدند. دانه‌های آبله به چشمش می‌ریزد و باعث می‌شود بینایی‌اش را از دست بدهد. مادر بزرگش او را به امامزاده داود می‌برد و دخیل می‌بندد تا به برکت دعای آقا، پدرم شفا بگیرد. بنده خدا کلی نذر و نیاز می‌کند و از برکت دعای بی‌بی بینایی پدرم برمی‌گردد. اما چند سال بعد نی قلیان به چشمش می‌خورد و برای همیشه او را نابینا می‌کند.» مرشد اسماعیل از آنجا که در خانواده‌ای مذهبی پرورش یافته بود ارادت زیادی به اهل‌بیت (علیهم‌السلام) داشت. او مرتب در مجالس روضه‌خوانی شرکت می‌کرد و با تقلید از روضه‌خوان‌ها در نوحه‌خوانی تبحری پیدا کرد. تا این که کم کم خودش زمام کار را به دست گرفت و در جوانی ذاکر نامی شهر شد. مطهری‌نسب می‌گوید: «پدرم صدای زیبایی داشت. در تقوا و مخلص بودن هم زبازد عام و خاص بود. برای همین مرتب از او دعوت می‌کردند تا به مجلس‌شان برود. به هر برنامه روضه‌خوانی که می‌رفت پیشکسوتان آن زمان از منبر پایین می‌آمدند و مجلس را در اختیار او می‌گذاشتند. پول خوبی هم به او می‌دادند اما از آنجا که او دنیا را طلاق داده بود و به زرق و برقش اهمیتی نمی‌داد، از مجلس که بیرون می‌آمد به سراغ نیازمندان می‌رفت و هر چه داشت با آنها تقسیم می‌کرد. هیچ وقت هم در زندگی‌اش لنگ نمی‌ماند. گرفتاری نبود که پدرم از حال او بی‌خبر باشد. اما این به این معنی نبود که به خانواده‌اش بی‌توجه باشد. نیاز تک تک افراد خانواده را می‌دانست. حواسش به همه چیز بود.»

برای خدا کار انجام می‌دهیم

مطهری‌نسب در مکتب پدرش آموخته، روضه را برای رضای خدا بخواند نه کسب درآمد. می‌گوید: «پدرم به من وصیت کرده بود هر چه در این منبرها به شما دادند قبول کن و درباره کم و زیادش حرفی نزن این کار باعث دلخوری مردم می‌شود. این سفره‌ای است که باید همیشه پهن باشد.» و بعد ادامه می‌دهد: «آن موقع مثل حالا نبود خیلی از مردم درآمد خوبی نداشتند. می‌گفت ما برای پول نمی‌رویم هر چه بدهند قبول می‌کنیم. یک بار من جوان بودم از کمی پول گله کردم؛ دلخور شد. گفت امام حسین (علیهم‌السلام) آقا است. کریم است. خودش برکت می‌دهد. این که پول روضه‌خوانی برکت دارد به سبب این است که چشم ما به دست مردم نیست و برای خدا کار انجام می‌دهیم. وقتی دنیایی شدی از ثواب و معنویت هم دور می‌شوی.»

بلبل عجم

مرشد اخلاق خاصی داشت. در طول سال پول جمع می‌کرد و هنگام محرم راهی کربلا می‌شد تا موسم اربعین. مطهری‌نسب می‌گوید: «او یک چهارپایه داشت که پای ایوان سیدالشهدا (علیهم‌السلام) می‌گذاشت و بالای آن می‌رفت. اول زیارت وارث را می‌خواند و بعد قصیده‌هایی که از بر بود و در آخر هم سینه‌زنی. پای همان چهارپایه نزدیک به ۳۰۰ نفر سینه می‌زدند. عرب‌ها خیلی دوستش داشتند؛ به او می‌گفتند بلبل عجم آمده است. پدرم تا زمان مرگ ۴۰ بار به پابوسی امام حسین (علیهم‌السلام) رفته بود. در یکی از سفرها پدرم بعد از زیارت شهدای کربلا فرصت نکرد برای پابوسی به کاظمین برود. شیخ حسن اثنی عشری در عالم رویا حضرت موسی بن جعفر (علیهم‌السلام) را رویت می‌کند و آقا به او می‌گوید که از مرشد دلخورم. امسال به دیدن ما نیامده است.» مرشد دل‌رحم بود و اصلاً تاب گریه کردن کودکی را نداشت. وقتی بچه‌ای گریه می‌کرد او هم پا به پای بچه گریه می‌کرد. می‌گفت گریه بچه‌ها من را به یاد غربت و اسیری بچه‌های امام حسین (علیهم‌السلام) می‌اندازد. او ارادت خاصی به حضرت رقیه (علیها‌السلام) داشت. مطهری‌نسب تعریف می‌کند: «یک بار با هم رفتیم کربلا. دخترم شیرخواره بود، خیلی گریه می‌کرد. همسرم هم چون کم‌سن بود و تجربه کافی برای آرام کردن او را نداشت، پدرم به او گفت منبر سادات به او آب بده شاید تشنه است. همسرم به بچه کمی آب داد، او ساکت شد. بعد مرشد شروع کرد به گریه کردن. تا ساعت‌ها نمی‌شد او را آرام کرد.» با پیروزی انقلاب و بازگشت امام خمینی به میهن اسلامی در اولین جلسه‌ای که با حضور افراد مذهبی و سرشناس برگزار شده بود، ایشان سراغ مرشد را گرفتند و فرمودند «از مرشد اسماعیل چه خبر؟» او ذاکر عارفی بود که آیت‌الله بروجردی و آیت‌الله خوانساری درباره‌اش نظر مساعدی داشتند.

برای کربلا

سبک زندگی پیر غلام اهل بیت (علیهم‌السلام)
اسماعیل مطهری‌نسب به روایت فرزندش

سلوک عارفانه مرشد

مزگان مهرابی

مردم‌دار بود و دست به خیر. زندگی‌اش را با روضه‌خوانی می‌گذراند. مردم دوستش داشتند و برای شنیدن نوحه‌های سوزناکش از هم پیشی می‌گرفتند. کسی نبود مرشد اسماعیل را بشناسد و شیفته رفتارش نباشد. مرد خدا بود؛ جنس ذاتی‌اش انگار با دیگران فرق می‌کرد. بوی بهشت می‌داد. نگاهش به دنیا خدایی بود. مرشد از داشتن بینایی محروم بود اما از میدان خراسان تا نیاوران هر جا بیرقی برای امام حسین (علیهم‌السلام) برپا بود و از او دعوت می‌کردند، می‌رفت بی آن که به دوری راه فکر کند. حق‌القدمش را هم هر چه بود، در جیبش می‌گذاشتند بی آن که بشمارد. معتقد بود برکت از پول می‌رود. بعد از هر مجلسی هم به سراغ نیازمندان می‌رفت و هر آن چه را در کاسه‌اش آمده بود با دیگران تقسیم می‌کرد. از پرواز او بیش از ۴۰ سال می‌گذرد اما هنوز خوبی‌هایش دهان به دهان بین نوحه‌خوان‌ها و پیرغلام‌ها می‌گردد. پسرش «محمد مطهری‌نسب» هم روضه‌خوان است و قریب به ۸۰ سال دارد. درباره مرشد با او گفت‌وگو کردیم.

گنبد جدید حضرت اباعبدالله (علیه السلام) تا پایان شهریور ۹۷ آماده نصب می‌شود. عبدالحسین رحیمی جانشین ستاد بازسازی عتبات کرمان با اشاره به این که تاکنون ۱۰ هزار خشت طلای گنبد حضرت اباعبدالله (علیه السلام) از ۱۳ هزار خشت خریداری شده است، گفت: «ساخت گنبد حرم اباعبدالله (علیه السلام) به مرحله جدیدی رسیده و تا پایان شهریور سال آینده آماده نصب به‌روی گنبد فعلی است.»

جشن تفرقه!

آیا در شرایط فعلی برگزاری مجالس تفرقه‌افکن
به مصلحت اسلام و مکتب تشیع است؟

ملیکا وظیفه‌شناس

وحدت اسلامی از جمله مسائلی است که در گفتار و سیره اهل بیت (علیهم السلام) بر آن تأکید فراوان شده و همواره از سوی علمای دین در همه ادوار تاریخ اسلامی مورد توجه بوده است اما در زمان حاضر، با وجود دشمنی سازمان یافته و حساب شده دشمنان اسلام، اهمیت مضاعف یافته است. با همه این تأکیدات، مفهوم و حدود وحدت در بین برخی شیعیان مورد اختلاف و ابهام جدی است تا جایی که در زمانه ما، جمعی به نام تشیع، حساب شده و مجدانه در حال تردیدافکنی در جایگاه اساسی این مهم هستند و در عمل، به وحدت شکنی و تفرقه‌افکنی اقدام می‌کنند و از سویی دیگر، عده‌ای به نام تشیع و با هدف حفظ وحدت، دست از اعتقادات اصیل شیعه می‌کشند و در دفاع از حق اهل بیت (علیهم السلام) کوتاهی می‌کنند. یکی از مواردی که نمود افراط است، مجالس تفرقه‌افکن است که در آن، برائت را با فحاشی و توهین به مقدسات اهل تسنن، اشتباه گرفته و بهانه به دست دشمنان اسلام ناب محمدی می‌دهند و گاه این افراطی‌گری‌ها باعث شیعه‌گریزی می‌شود. همان‌طور که در کشور سودان برخی رفتارهای افراطی باعث شیعه‌گریزی مسلمانان از مکتب تشیع شد. یا بی‌پروایی برخی افراطیون در توهین به مقدسات سوفی مسلک‌هایی که اهل توسل و... هستند باعث شده تا ما در مناطقی مانند پاکستان شاهد پیوستن این افراد به صحابه و مشارکت آنها در صدور حکم قتل شیعیان باشیم. رفتارهایی که در نهایت منجر به منزوی شدن مکتب تشیع در جهان اسلام و وارد آمدن خسارت‌های جبران‌ناپذیر بر پیکره دین اسلام به لحاظ ایجاد تفرقه میان مسلمانان می‌شود. در این گزارش همراه با کارشناسان این موضوع را بررسی کرده‌ایم.

امروز باید تقیه شود

تبری و تولی از فروع دین است که برخی، معنای آن را ناسزا و توهین کردن می‌دانند در حالی که تبری جزو فروع دین است و به آن سفارش شده اما توهین کردن و دشنام دادن از منکرات دین است و از آن نهی شده است. حجت‌الاسلام محمدباقر علوی تهرانی استاد حوزه علمیه با بیان این که برائت قاعده عقلانی و قرآنی دارد، معتقد است که هیچ انسانی موضع خنثی ندارد مگر این که منافق باشد بنابراین برائت ریشه قرآنی دارد.

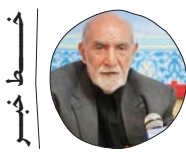
به گفته او، در زیارت عاشورا با برائت جستن از دشمنان و قاتلان امام حسین (علیه السلام) به خدا و پیامبر او تقرب پیدا می‌کنیم. پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) فرمودند که راه تقرب به من برائت است. آنچه در حقیقت برائت، اثر دارد لعن به معنای نفرین است که غیر از سب (دشنام) است، لعن به معنای دور شدن از رحمت خداوند است.

به باور این استاد حوزه علمیه، خداوند با آن همه ارحم الراحمین بودن خود در قرآن بر ظالمان، کاذبین و کافران لعنت می‌فرستد، کسانی که در دنیا و آخرت پیامبر (صلی الله علیه و آله) و اهل بیت ایشان را اذیت می‌کنند خدا در دنیا و آخرت آنها را لعن می‌کند. علوی تهرانی با بیان این که آنچه جلسه برائت را شکل می‌دهد، لعن است و دشنام و ناسزاگویی به دشمنان جایز نیست، خاطر نشان می‌کند: اصل اعتقاد به تبری در دین آمده است اما چگونگی بیان آن تابع شرایط است که امروز باید تقیه شود یعنی لعن را علنی انجام نمی‌دهیم اما باید آن را به نسل بعدی انتقال داد.

تضعیف وحدت اسلامی

عده‌ای شاید مجالس «عید الزهرا» را جایی برای

سومین کنگره استانی شعر اهل بیت (ع) اسفندماه در تایباد برگزار می‌شود. کاظم اکبرزاده دبیر این کنگره گفت: امسال این کنگره با موضوع بانوی بهشت (حضرت زهرا (ع)) برگزار خواهد شد. جریان‌سازی اجتماعی در جامعه اهل سنت به‌ویژه جوانان با بهره‌گیری از ظرفیت اهل بیت (ع)، ایجاد تقریب بین پیروان مذاهب اسلامی از طریق عواطف دینی و ایجاد بستر فرهنگی و هنری مناسب برای حضور اقوام و پیروان مذاهب اسلامی در تحکیم اخوت اسلامی سه هدف اصلی این کنگره است.»

فتوایی با دانش صحیح و درک عمیق

زمانی که «یاسر الحبيب» از سران جریان تشیع لندن به مناسبت جنگ حمل پشت دوربین حاضر شد و با برپایی مراسم شادی، روز جنگ را جشن گرفت، اقدامش آن قدر در جهان اسلام بازتاب داشت که فشار روی شیعیان در نقاط سنی‌نشین بیش از هر زمان دیگری شد. همین موضوع باعث شد تا رهبر معظم انقلاب اعلام کنند: «هائت به نمادهای برادران اهل سنت از جمله اتهام‌زنی به همسر پیامبر اسلام (عائشه) حرام است. این موضوع شامل زنان همه پیامبران و به‌ویژه سید الانبیاء پیامبر اعظم حضرت محمد (ص) می‌شود.» این فتوا استقبال بسیاری در جهان اسلام داشت به گونه‌ای که احمد الطیب، شیخ الازرهر در بیانیه‌ای رسمی گفت: «با تمجید و خرسندی، فتوای مبارک حضرت امام علی خامنه‌ای را در خصوص تحریم اهانت به صحابه رضوان یا تعرض به همسران حضرت رسول (ص) دریافت کردم. این فتوایی است که با دانش صحیح و درک عمیق از خطرناکی آنچه که اهل فتنه انجام می‌دهند، صادر شده و بیانگر علاقه و اشتیاق به وحدت مسلمانان است. آنچه که باعث می‌شود بر اهمیت این فتوا افزوده شود، آن است که عالمی از علمای بزرگ مسلمان و از بزرگ‌ترین مراجع شیعه و به عنوان رهبر عالی جمهوری اسلامی ایران، چنین فتوایی را صادر کرده است.»

ضمن این که از دشمن تاریخی اهل بیت نباید به شکلی برائت جست که به نفع دشمن حاضر تمام شود ولی برخی نادانسته، این مهم را رعایت نمی‌کنند و طوری ابراز برائت می‌کنند که عملاً به ضرر خط اصیل اهل بیت (ع) و نفع دشمنان اسلام تمام می‌شود.

روایتی درباره لعن علی

بحث اساسی این است که لعن جزو محکمت است، نمی‌شود انکارش کرد. روایتی از امام حسن عسکری (ع) هست که می‌فرماید: «اگر عده‌ای ضعیف هستند و کاری از دستشان بر نمی‌آید، در خلوت دشمنان اهل بیت (ع) را لعن کنند بعد خداوند صدایشان را به گوش ملائکه می‌رساند. این روایت زمانی صادر شده که اهل بیت (ع) در مظلومیت بودند و کسی امکان برائت از بنی امیه و بنی عباس را نداشت و این فرموده امام حسن عسکری نشان می‌دهد لعن می‌تواند وسیله قرب ما به خدا شود.»

حجت‌الاسلام نطافت با بیان این فرمایش امام یازدهم توضیح می‌دهد: «همچنین از این روایت، برداشت می‌شود این تصور که لعن دشمنان اهل بیت (ع) باید حتماً در جلسه علنی باشد، صحیح نیست. اصلاً آیا جایی داریم که اهل بیت (ع) گفته باشند جمعی تشکیل بدهید و علناً دشمنان ما را با نام لعن کنید؟! روایات خلاف این را می‌گوید. ما باید با همان برنامه‌ای که قرآن و پیامبر (ص) و اهل بیت (ع) بیان کرده‌اند، پیش برویم، نه باید از آنها جلو بزنیم و نه عقب بمانیم.»

وی با اشاره به روایات جعلی درباره لعن خاطرنشان می‌کند: «ما باید حق طلب باشیم، نه جزم اندیش. همان‌هایی که فکر می‌کنیم درست است تا متوجه شدیم اشتباه است باید برگردیم و حق را بپذیریم. به خودمان که نباید ظلم کنیم. انسان باید روز قیامت پاسخ حرف‌ها و فکرایش را بدهد. باید مواظب حرف‌ها و برخوردهایمان باشیم و در بحث لعن، خیلی محتاط و در چارچوبی که ائمه (ع) تعیین کرده‌اند، حرکت کنیم.»

وظیفه ما چیست؟

حجت‌الاسلام نطافت، وحدت را زمینه‌سازی برای نشر معارف اسلامی می‌داند و می‌گوید: «با نگاه به مبانی دفاع از ولایت معتقدیم که راه دفاع از اهل بیت (ع) حفظ وحدت است وحدت‌شکنان، ولو ناخواسته و نادانسته در حق امیرالمومنین (ع) و اسلام خیانت می‌کنند. با نگاه عمیق می‌فهمیم که داعش و تندروهای شیعه، فقط ظاهراً با هم دشمنی دارند اما در عمل مثل دو لبه قیچی، یک کار مشترک انجام می‌دهند هر دو ریشه اسلام ناب محمدی را قطع می‌کنند. باید تکلیفمان را مشخص کنیم که آیا دغدغه انتشار معارف را داریم یا نه؟ وظیفه محب اهل بیت (ع) این است که با رفتار و کردارش، محبت ائمه را در قلوب مردم زیاد کند و با حرف زدند و بیشتر از آن با رفتار صادقانه‌اش، مردم را مشتاق کند که سراغ اهل بیت بیایند. قطعاً افرادی که دنبال حق باشند، اهل تنش نیستند. این منطق قرآن است پس باید فضای تنش را کنار بگذاریم و به خطوط قرمز و مقدسات هم توهین نکنیم تا حق آشکار شود.» توهین و اهانت به مقدسات و عقاید رفتاری خلاف شرع است که همیشه امامان و علمای دینی آن را بر حذر داشتند. چراکه خانه آخر این لعن و نفرین تنها یک پیامد دارد و آن جنگ میان مسلمانان است. موضوعی که جریان اسلام آمریکایی به دنبال آن است و خودش آستین بالا زده تا در موقعیت‌های مختلف آن را اجرا کند اما امت اسلامی باید هوشیار باشد و آب به آسیاب دشمن نریزد.

حجت‌الاسلام محمدجواد نطافت

اعلام برائت بدانند اما وقتی کار به فحاشی و توهین به مقدسات اهل تسنن می‌رسد، شکستن خط قرمز وحدت اسلامی است. حجت‌الاسلام محمدجواد نطافت‌یزدی، مؤلف کتاب «وحدت اسلامی، واقعیت‌ها و توهم‌ها» در این باره به خبرنگار ما تأکید می‌کند: کیفیت لعن باید به نحوی باشد که به محکمت دیگر لطمه نزند. اشتباه تندروها در شیعه این است که یک جنبه را می‌چسبند و مابقی محکمت را رها می‌کنند در حالی که دین یک مجموعه است نمی‌شود هر جا دل‌مان خواست را بگیریم و بقیه‌اش را رها کنیم.»

او ادامه می‌دهد: «واقعاً ما نسبت به ساحت مقدس اهل بیت (ع) از خودشان هم غیرتی‌تر هستیم؟! یا از خود امیرالمومنین (ع) هم نسبت به همسر بزرگوارشان غیرتمندتریم؟! بعد از اتفاقاتی که برای حضرت زهرا (ع) افتاد و داستان ظاهراً تمام شد، حضرت به تعبیر خودشان در خطبه سوم نهج‌البلغه، خار در چشم و استخوان در گلو برای مصالح اسلام، از حق حاکمیت ظاهری خود هم گذشتند و با عاملان حادثه، مدارا و حتی در برخی موارد برای منافع جامعه اسلامی، با آنها همکاری کردند.» به گفته او، یکی از محکمت قرآنی، اصل برائت است. محبت و برائت دو روی سکه‌اند. آیا ممکن است که فردی را دوست داشته باشید و همزمان، دشمنش را هم دوست داشته باشید؟ این با عقل جور در نمی‌آید! روایت داریم، کسی که محبت دارد ولی برائت ندارد، محبتش می‌لنگد.» این کارشناس دینی با بیان این که برائت یعنی بی‌بزاری، توضیح می‌دهد: «به این معنا که دل‌مان با دشمن اهل بیت (ع) نباشد. برائت جنبه قلبی، لسانی و عملی دارد که مرحله مهم، داشتن برائت قلبی است یعنی انسان در دلش از دشمن امیرالمومنین علی (ع) بیزار باشد.» سوال اینجاست که برائت از چه کسی باید باشد؟ حجت‌الاسلام نطافت به تأسی از قرآن اشاره می‌کند: «اگر برایمان روشن شد که کسی عداوت دارد و لجاجت است، از او برائت می‌جوییم. البته کسانی که با اسلام، پیامبر (ص) و اهل بیت (ع) دشمن هستند دو دسته‌اند؛ یا دشمن تاریخی‌اند یا دشمن حاضر. دشمن تاریخی اهل بیت (ع) همان کسانی هستند که به ایشان ظلم کرده‌اند اما هرگز نباید فراموش کنیم که دشمن اصلی اهل بیت (ع)، یک جریان مستقل از زمان است. دشمن اصلی اهل بیت (ع) شیطان است که هنوز از بین نرفته است. بنابراین نباید دشمن حاضر را فراموش کرد.» این استاد حوزه علمیه معتقد است که متأسفانه عده‌ای از شیعیان، از دشمنان امروز اهل بیت (ع) غفلت کرده‌اند.

مراجع درباره مجالس تفرقه‌افکن چه دیدگاهی دارند؟

آیت‌الله بهجت

چه بسا این کارها موجب اذیت و آزار یا قتل شیعیانی که در بلاد و کشورهای دیگر در اقلیت هستند، شود. در این صورت اگر یک قطره خون از آنها ریخته شود ما مسیب آن یا شریک جرم خواهیم بود. در مجالسی که به مناسبت حضرت زهرا سلام الله علیها (عیدالزهره) برگزار می‌شود به بیان فضایل اهل بیت (ع) بویژه حضرت زهرا (ع) و بیان حدیث نقلین پرداخته شود. شیوه مرحوم آیت‌الله بروجردی رحمه‌الله نیز همین بوده است؛ یعنی بیان مشترکات میان شیعه و اهل تسنن و ترک مطاعن و مثالب یا لعن و سب آشکار.

آیت‌الله نوری همدانی

چیزی به عنوان رفع قلم در روز به خصوصی نداریم و مسلمانان باید از تفرقه‌بهریزند و از هر چیزی که موجب وهن مذهب است، جدا اجتناب کنند.

آیت‌الله مکارم شیرازی

روایتی با عنوان رفع قلم در آن ایام مخصوص در منابع معتبر نداریم. و ثانیاً بر فرض چنین چیزی باشد که نیست، مخالف کتاب و سنت است و چنین روایتی قابل پذیرفتن نیست و حرام و گناه در هیچ زمانی مجاز نیست. هم چنین سخنان رکیک و کارهای زشت دیگر. و ثالثاً: تولی و تبری راه‌های صحیحی دارد نه این راه‌های خلاف.

آیت‌الله فاضل لنکرانی

حدیث رفع القلم صحیح نیست، بلکه هر مسلمانی موظف به انجام واجبات دینی بوده و فرقی در ایام سال نسبت به آن وجود ندارد، و انجام اعمالی که موجب تفرقه‌مسلمین یا وهن شیعه شود، جایز نیست.

یوسف الناصری، رئیس شورای علمای عراق در حاشیه اجلاس رضوی گفت: «خوشبختانه در سال‌های اخیر، اقدامات آستان قدس رضوی در سطح بین‌المللی توسعه یافته و جهان اسلام از برکات معنوی فرهنگ رضوی بهره‌مند شده است. حضور خدام بارگاه ملکوتی امام رضا (علیه السلام) در کشورهای مختلف اسلامی با عنوان کاروان‌های زیرسایه خورشید، اقدام بسیار مبارکی است که در ترویج فرهنگ دینی اثرگذاری ویژه‌ای دارد.»

پیرغلامان حسینی؛ دریایی از تجربه و معرفت

پیشنهاد سید حسین میرحسینی، ستایشگر مشهدی به مداحان جوان

خودمحوری و غرور را کنار بگذاریم

ملیکا وظیفه‌شناس

مداحی فقط به این نیست که صدای خوبی داشته باشی یا نفسی طولانی. مهم این است که یک مداح، چقدر معرفت به مکتب و سیره اهل بیت (علیهم السلام) داشته باشد، چقدر تواضع و فروتنی داشته باشد، چقدر ادب و حسن خلق داشته باشد، چقدر خودش را در دستگاه اهل بیت (علیهم السلام) و امدار عنایت این خاندان بداند. مهم است که یک مداح از این راه کاسبی نکند اما این که از راه عاشقی به خاندان عصمت و طهارت، زندگی‌اش را آبرومندانه بچرخاند، خداوند هم در دنیا و آخرت، شرمندش نمی‌کند. مداح خوب لازم است که یاد بگیرد و در محضر پیشکسوتان و پیرغلامان شاگردی کند. همان مشی و روشی که «سید حسین میرحسینی» آن را پی گرفته است. با او دقایقی به گفت و گو نشستیم تا هم از خودش بگوید و هم از دغدغه‌هایش.

صدای خوب کافی نیست

مداح ۴۲ ساله مشهدی ۲۵ سال است که روضه‌خوانی امام حسین (علیه السلام) را می‌کند. شغل دیگری دارد و مداحی، عشق و حرفه‌اش است. تعریف می‌کند: «وقتی جوان بودم، به جلسات مداحی می‌رفتم که در آنجا، مداحان جوان می‌خواندند و استادان پیشکسوت، ایراداتشان را می‌گرفتند. به باور او، آسیب‌هایی که امروز مداحی را تهدید می‌کند، این است که در کنار هر مداح، یک روحانی با معرفت و دلسوز دین وجود ندارد. میرحسینی می‌گوید: «البته بیشتر مداحان، اهل مطالعه هستند اما برخی فقط به صدای خوب، اکتفا کرده‌اند و آن را معیاری برای موفقیت‌شان قرار داده‌اند در حالی که صدای آخرین مرحله در مداحی است. آسیب‌هایی که مداح ممکن است به دلیل نداشتن معرفت و علم به مداحی، ناخواسته آن را به جامعه منتقل کند، گاه صدمات جبران‌ناپذیری دارد.»

زیر ذره‌بین مردم

به گفته او، مداحان باید در رفتار و گفتارشان بسیار مراعات کنند چرا که زیر ذره‌بین جامعه هستند و هر کاری که انجام دهند، مردم آن را می‌بینند. گاهی می‌بینیم که برخی از آهنگ‌های نامتعارف را برخی مداحان اجرا می‌کنند که اصلاً در شأن روضه‌خوانی و ستایشگری اهل بیت (علیهم السلام) نیست. این موارد، آسیبی جدی به مداحی است که باعث می‌شود مردم نسبت به جامعه مداحان بی اعتماد شوند. دشمن هم از اینها، سوءاستفاده می‌کند.

ارتباط مداحان جوان با پیرغلامان چطور باید باشد؟ میرحسینی پاسخ می‌دهد: این که مداح جوانی نسبت به پیشکسوتان و پیرغلامان، ادب و احترام داشته باشد به تربیت خانوادگی افراد برمی‌گردد؛ این که والدین، این جوان را چطور تربیت کرده‌اند که اگر روزی مداح شود، چه بر خوردی یا بزرگان دارد. به باور او، مداحی که تازه آغاز به کار کرده و هنوز معرفت مداحی را کسب نکرده است، از تربیت والدینش وام می‌گیرد. مداحان جوان، در برابر پیرغلامانی که پنجاه سال خوانده‌اند، باید ادب را رعایت کنند و اگر بزرگی آنجاست باید در محضر این پیرغلامان، ادب و تواضع داشته باشند نه این که به رسا بودن صدایشان، مغرور باشند. برخی از مداحان جوان متأسفانه از سر سهل‌انگاری، این ادب را رعایت نمی‌کنند. میرحسینی با بیان این که پیرغلامان حسینی، دریایی از تجربه و معرفت هستند، می‌گوید: اگر مداحان جوان، خودمحوری و غرور نداشته باشند، می‌توانند پای درس و محضر پیرغلامان بنشینند و یاد بگیرند. حتی در جلساتی که از پیرغلامان دعوت می‌شود، حضور یابند و آنجا درس بگیرند و نکته‌یابی کنند. او تعریف می‌کند که ۱۶ سال پیش در پنجمین کنگره سراسری مداحان کشور در تالار قدس حرم مطهر رضوی حضور یافته بود، جایی که تمام مداحان بزرگ کشور حضور داشتند. آن زمان نگاه حرفه‌ای تری به مداحی داشت و از محضر بزرگانی که آنجا حضور داشتند، بیشترین بهره را برد. از یکی از پیرغلامان پرسیده بود که من روضه‌خوان امام حسین (علیه السلام) هستم چه توصیه‌ای به من دارید؟ استادی گفته بود که هر روز زیارت عاشورا بخواند. پیشکسوت دیگری هم به او توصیه کرده بود که به خاطر مجاورت با بارگاه منور رضوی، ارتباط قوی تری با امام رضا (علیه السلام) بگیرد. مداحان جوان باید نکات و درس‌هایی را از پیرغلامان و بزرگان مداحی بگیرند و راه و روش مداحی را با پندپذیری، به درستی طی کنند. به باور این مداح جوان، اغلب مداحان جوانی که تازه راه افتاده‌اند، شوق بیشتری برای یادگیری و نشستن در محضر استادان دارند اما مداحان خودمحوری که دو دنگ صدا دارند و غروری کاذب آنها را فرا گرفته است، به خودشان اجازه نمی‌دهند که پای درس بزرگان بنشینند یا از آنها، درس بگیرند در حالی که ادب و شاگردی در محضر بزرگان باید در همه مداحان جوان وجود داشته باشد.

او تأکید می‌کند: مداح شدن، مسئولیت سنگینی را روی دوش افراد می‌گذارد و مداحان باید از نظر رفتاری و گفتاری، بسیار مراقبت کنند چون مبلغ دین هستند. مردم به روحانیون و مداحان، بیشترین توجه را دارند چون آنها را مبلغان دین می‌دانند. این دو گروه باید متاثر از سیره نبوی و علوی و پیرو مکتب اهل بیت (علیهم السلام) باشند. پیامبر به حسن خلق معروف بودند و برای ترویج مکارم اخلاقی آمدند. مداحانی که اخلاق و روش زندگی‌شان را از اهل بیت عصمت و طهارت الگو بگیرند، تأثیر منفی در جامعه خواهند داشت. مداح باید زیر پرچم اهل بیت (علیهم السلام) باشد. میرحسینی معتقد است که حرفه مداحی روی سبک زندگی‌اش بسیار اثرگذار بوده است و تعریف می‌کند: همکارانم، همسایه‌ها، فامیل، اطرافیان و آشنایان، مرا به عنوان مداح می‌شناختند و همین باعث شده که زندگی‌ام به سبک زندگی اسلامی، نزدیک‌تر شود. او سعی کرده که الگوی اخلاقی و رفتاری‌اش، امام حسین (علیه السلام) و اهل بیت (علیهم السلام) باشند. این که روضه‌خوان امام حسین (علیه السلام) شده است، خانواده‌اش هم همراه او بوده‌اند. میرحسینی تأکید دارد که همسرش با این فضای فرهنگی و اعتقادی، همراه بوده و در تربیت فرزندان، روضه‌خوانی و مداحی اهل بیت (علیهم السلام) تأثیر زیادی داشته است. گاهی دختر کوچکش به تبعیت از پدر، ابیاتی در مدح و ستایش ائمه اطهار (علیهم السلام) می‌خواند و این قند را در دل پدر، آب می‌کند او می‌گوید: اینها دست ما نیست، خانواده ناخودآگاه از این فضا، تأثیر می‌پذیرند و محبت اهل بیت (علیهم السلام) در عمق وجودشان ریشه‌دار می‌شود.

آخرین فرزند آیت‌الله سیدعلی قاضی طباطبایی از عرفا و علمای معروف شیعه در بیمارستان عرفان تهران (سوم دی‌ماه) دارفانی را وداع گفت. سیدمحمدحسین قاضی طباطبایی در ۸۴ سالگی در حالی به علت کپهولت سن دعوت حق را لیبیک گفت که از هفت سالگی از نعمت پدر محروم بود و همیشه تلاش داشت از طرف پدرش جلسات قرآنت زیارت عاشورا را مطابق با وصیت علامه قاضی طباطبایی برپا کند.

خوب نقد کنیم. ما نقد سالم در شعر آیینی مان کم است و اگر نقدی هم هست با زبان تند و شمشر برنده است در صورتی که برای اصلاح محتوا و مضامین نیازمند نقد سالم هستیم.

♦ رهبر معظم انقلاب در دیدار با شاعران شعر آیینی بر این که قریحه و استعداد شاعران در بهترین محتواها و مضمون‌ها به کار رود، تأکید داشتند. در شعر آیینی چگونه این موضوع، محقق می‌شود؟

به نظر من باید قریحه و استعداد شاعران در راستای آرمان‌های بزرگ به کار گرفته شود. در گام اول ما باید نسبت به معارف‌مان شناخت پیدا کنیم اکثر شعرهایی که می‌گوییم براساس شنیده‌هاست. این ضعف خیلی بزرگی است و چطور باید درمان بشود؛ شاعر باید به دنبال شعر و مقاتل و تاریخ باشد. امروز نیاز است شاعر از روحیه انقلابی و جهادی برخوردار باشد تا خودش به این اعتقاد نرسد، نمی‌تواند مخاطبش را به این سمت و سو بکشد. مهم‌ترین اتفاق این است که ما روحیه انقلابی و جهادی و مبارزه را باید در شعر تقویت کنیم.

محمد رسولی، شاعر آیینی معتقد است مدح و ثنادر سروده‌ها باید حذف شود

تقویت روحیه انقلابی در شعر آیینی

♦ مجتبی برزگر

تمایلی به گفت و گوندارد و خودش را در تراز شاعر اهل بیت (ع) نمی‌داند اما محافل مذهبی و مداحان نام محمد رسولی را به عنوان یکی از شاعران عرصه شعر آیینی می‌شناسند. کسی که از ابتدای دوران دبیرستان حافظ می‌خواند و در جریان حفظ اشعار قیصر امین پور خودش هم غزلی درباره مصائب و مظلومیت حضرت زینب (ع) سرود. او در عرصه شعر آیینی و کلاسیک اشعار ارزنده‌های سروده به‌خصوص در سبک‌سازی و تصنیف و نوحه که شهره عام و خاص است.

♦ شما را به کدام شعر یا سرودن شعر در مورد کدام ذوات مقدسه بیشتر می‌شناسند؟

می‌دانید در عرصه شعر آیینی یا فعالیت ادبی در فضای دینی شاعرانی که با سرودن شعر خاصی معروف می‌شوند عمدتاً خالق اثری هستند از امام رضا (ع). بنده هم این توفیق را داشتیم و در تمام دوران زندگی‌ام ریزه‌خوار امام رضا (ع) بوده‌ام.

♦ آیا شعر آیینی قابلیت ترجمه به زبان‌های دیگر و شناساندن معارف شیعی به جهانیان را داراست؟

تصورم بر این است اگر ما شعری را که برای اهل بیت سروده شده به زبان‌های مختلف ترجمه کنیم، آن طور که باید و شاید، تأثیرگذار نباشد. روش بهتر آن است که شاعر به زبان‌های دیگری تربیت کنیم. البته ناگفته نماند که تقریباً در اکثر زبان‌های مختلف شاعر برای اهل بیت داریم. به نظر من بیشتر ترجمه معارف لازم شاعر آیینی باید ترجمه شود تا شاعر شیعه در هر جای دنیا از آن معارف برای سرودن شعر بهره بگیرد. وقتی معارف را ترجمه کنید شاعر به دریای معارف وصل می‌شود اما اگر شعر سروده شود و ترجمه کنیم اینجا شعر واسطه میان بهره گرفتن از معارف می‌شود. البته نوحه‌ای که مداح می‌خواند همراه با زیرنویس بیشتر تأثیرگذار خواهد بود حتی به این واسطه، حس آن هیبت و جلسه را هم به مخاطب منتقل می‌کند.

♦ از نظر شما خصوصیت شعر آیینی چیست؟ با توجه به این که بعضی‌ها می‌گویند شعر باید فقط ادبیاتی باشد و بعضی‌ها هم می‌گویند شعر باید عاطفه و احساس داشته باشد، نظر شما در این خصوص چیست؟

اگر شعر را همچون مدرک تحصیلی لیسانس و فوق لیسانس بدانیم، شعر آیینی در جایگاه دکتراست. مثل یک ارزش افزوده‌ای بر مفهوم کلی شعر! کلیت شعر عبارت است از طبع، زمان شناسی، تسلط بر دایره لغات و زبان ساختار شعر و صنایع ادبی؛ هر کس از این شاخصه‌های شعری برخوردار باشد، شاعر موفقی است. ولی در شعر آیینی یک اتفاق ویژه‌ای می‌افتد و یک یادگیری بیشتری در زمینه معارف می‌تولید. اگر کسی معارف را بداند تخصص تبدیل

عاشقانه‌ای برای امام رضا (ع)

عشق رسوایی محض است که حاشا نشود
عاشقی با اگر و شاید و اما نشود
شرط اول قدم آن است که مجنون باشیم
هر کسی در به در خانه لیلا نشود
دیر اگر راه یفتیم، به یوسف نرسیم
سر بازار کسی منتظر ما نشود
لذت عشق به این حس بلا تکلیفی ست
لطف تو شاملم آیا بشود؟ یا نشود؟
من فقط روبه روی گنبد تو خم شده‌ام
کرم غیر در خانه تو تا نشود
هر قدر باشد اگر دور ضریح تو شلوغ
من ندیدم که بیاید کسی و جا نشود
بین زوار که باشم به تو نزدیک‌ترم
قطره هیچ است اگر وصل به دریا نشود
مُرده را زنده کند خواب نسیم حرمت
کار اجاز شما با دم عیسا نشود
بهتر از این؟! که کسی لحظه پاپوسی تو
نفس آخر خود را بکشد یا نشود
دردهایم به تو نزدیک‌ترم کرده طیب
حرفم این است که یک وقت مداوا نشود!
من دخیل دل خود را به تو طوری بستم
که به این راحتی آقا گره اش و نشود
بارها حاجتی آورده ام و هر بارش
پاسخی آمده از سمت تو، الا نشود
امتحان کردم و دیدم که میان حرمت
هیچ ذکری قسم حضرت زهرا نشود
آخرش بی پرو برگرد مرا خواهی گشت
عاشقی با اگر و شاید و اما نشود

این دانسته‌های معرفتی را به صنعت شعری و ادبی نداشته باشد، آن معارف را به وهن و حتی شبیه و بدعت تبدیل می‌کند. حتی شاعران معروف آن را به رسمیت نمی‌شناسند. چرا که راه تخیل در مسیر شعر آیینی بسته می‌شود. این کار را خیلی سخت‌تر می‌کند. عقیده‌ام بر این است که سرودن شعر آیینی سخت‌تر از گونه‌های دیگر شعری است. چون در عرصه شعر آیینی، شاعر نیازمند هوشیاری و مراقبت دینی و معرفتی است.

♦ انحرافات و آسیب‌های جامعه شعرا و شعر در چه چیزی است و برای پیشگیری باید چه کرد؟

ما باید جای انحرافات و آسیب‌ها به خلاصا بپردازیم. شعر آیینی امروز ما رو به بهبود پیش می‌رود اما احساسم بر این است که در شعر امروز ما نباید به مدح و مرثیه اکتفا کنیم. البته می‌دانیم که مدح و مرثیه پایه شعر اهل بیت است اما این مدح و مرثیه باید یک تأثیری در رفتار اجتماعی امروز ما داشته باشد. یعنی اگر شعر بگوییم و صرفاً به اشک اکتفا کنیم ولی نتوانیم یک مطلبی از ذوات مقدسه اهل بیت به مخاطب انتقال دهیم به‌خصوص امروز بحث جهاد، در واقع هیچ‌کاری نکرده‌ایم. امروز بیش از پیش شعر آیینی ما باید فرهنگساز باشد. باید روحیه مجاهدت در مخاطب را با زبان شعر آیینی ارتقا بدهیم. ما می‌توانیم مخاطبان را مجاهد پرورش بدهیم این با شعر راهگشاست و نه شعار! چرا که شعر جریان‌ساز است و شعر هیچ تأثیر و جریان‌سازی نخواهد داشت.

♦ جایگاه نقد، چقدر برای بهتر شدن اشعار آیینی مهم است؟

نقد در شعر مهم است و در شعر آیینی مهم‌تر. چرا که در میان شعر آیینی اشتباهی رخ دهد در شعر معمولی اتفاقی خواهد بود و در شعر آیینی آسیب‌زا و بدعت‌آفرین است. مهم‌تر از نقد، زبان نقد است متأسفانه برخی با زبان تحقیر، تمسخر و کنایه وارد می‌شوند و جنبه‌گیری در برابر آن نقد همراه باشد. این یک آسیب مهم در زمینه نقد شعر آیینی است. تا زمانی که قبول نکنیم شعر آیینی به عنوان شعر عصر حاضر است و گذشته هم همین بوده، نمی‌توانیم

۱
۲
۳
۴
۵
۶
۷
۸
۹
۱۰

همزمان با هشتم اسفندماه در شانزدهمین همایش ادبی سوختگان وصل از حماسه آفرینی‌های سردار پرافتخار اسلام و مجاهد فی سبیل الله حاج قاسم سلیمانی تجلیل می‌شود. در این همایش که به همت دفتر ادبیات و هنر نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری تدارک دیده شده، قرار است از برگزیدگان دو حوزه شعر و داستان تجلیل شود.

نشانی

با «حسین حسین» داریم پیر می شویم

یکی از سنت‌های زیبای هیئت‌های قدیمی گرفتن عکس یادگاری با کتیبه و پرچم هیئت بوده که در این سال‌ها فراموش شده است. پیشنهاد می‌کنیم دست به کار شوید و پس از پایان مجلس تان یک عکس یادگاری دسته‌جمعی بگیرید و برای «چهارده» ایمیل کنید تا در همین صفحه منتشر شود.

qudsonline14@gmail.com

سجده شکر

دست به دعا می شویم

شب آرامی بود، ستاره‌ها سوسو می‌زدند و با دیدن شان امید در دل زنده و رویای کودکی، جانی دوباره می‌گرفت. برخی از فرط خستگی در خواب و بعضی از شادی تولد، در جشن و سرور بودند؛ عده‌ای دیگر هم مشغول کسب و کار، یکشنبه غم‌انگیزی بود که غم را با بالاترین ریشتر به سراسر ایران گستراند و وطن را عزادار کرد. کرمانشاه با آن همه مهربانی و مردم مهمان‌نوازش به لرزه افتاد، لرزهای که این شهر را لرزاند و تمام کشور را ترسانند که مبادا این غم با پس‌لرزه‌های دوباره برگردد یا به شهری دیگر هجرت کند که وامصیبتا؛ اما مشیت الهی این گونه بود که این لرزه به شهرهای دیگری هم هجرت کند تا شاید شرایط زلزله‌زده‌ها را بهتر درک کنیم. چند هفته‌ای است که مردم شهرهای تهران و کرج و کرمان با این قضیه مواجه شدند و از ترس عده‌ای هنوز هم در خیابان‌ها در چادر به سر می‌برند و عده‌ای هم به شهری دیگر کوچ کردند تا به قولی آب‌ها از آسیاب بیفتند. اما در این بین یک چیز را که خیلی به آن توجه نمی‌کنیم، دعاست. همان گونه که می‌دانید دعا در این زمینه بسیار تاثیر دارد و می‌تواند تا حد چشمگیری از خسارات و آسیب‌ها، انسان‌ها را مصون نگاه دارد. امام صادق (علیه السلام) برای در امان ماندن از آسیب‌های زلزله، دعایی را معرفی کرده بودند که شاید بسیاری از ما ندانیم. مرحوم شیخ طوسی از علمای جلیل‌قدر شیعه به سند صحیح از امام صادق (علیه السلام) نقل می‌کنند که حضرت فرمودند: هر کسی دچار زلزله شد این (دعا) را بخواند: «يَا مَنْ يُمَسِّكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ أَنْ تَزُولَا وَ لَئِنْ زَالَتَا إِنْ أَمْسَكَهُمَا مِنْ أَحَدٍ مِنْ بَعْدِهِ إِنَّهُ كَانَ خَلِيمًا غَفُورًا ضَلَّ عَلَيَّ مُحَمَّدٌ وَ آلُ مُحَمَّدٍ وَ أَمْسَكَ عَنَّا السُّوءَ إِنَّكَ عَلِيُّ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ» «ای (خدایی) که آسمان‌ها و زمین را نگاه می‌دارد تا نیفتند؛ و اگر بیفتند بعد از او هیچ‌کس آنها را نگاه نمی‌دارد، اوست بر دبار آمرزنده بر محمد و خاندانش درود فرست و بدی را از ما بازدار؛ چرا که تو بر هر چیز توانایی.» حضرت در ادامه فرمودند: هر که هنگام خواب آن را بخواند، خانه بر سر او فرو نریزد آن شاءالله.

[هیئت فاطمیون شهر الوند(استان قزوین)]

یادآرینه

مناجاتنامه

خدا یا!
در آشوب و فتنه و بلا، عده‌ای تو را گم می‌کنند و عده‌ای تو را پیدا می‌کنند.
ما را از بندگان یابنده خودت قرار ده!
خدا یا!
در توفان‌های سنگین و بنیان کن، بعضی تو را از دست می‌دهند و برخی تو را به دست می‌آورند.
دست ما را از دست خودت در نیاور و دست و دلمان را از خودت خالی نکن!
خدا یا!
در هجوم بی‌امان شدائد و سختی‌ها، گروهی به دامن تو می‌آویزند و گروهی از دامن تو می‌گریزند.
آمن و گریزگاه ما را آغوش مهربان خودت قرار ده.
سیدمهدی شجاعی

چهارده - ضمیمه فرهنگی روزنامه قدس

ویژه هیئت‌ها و محافل مذهبی
مدیر مسئول: ایمان شمسایی

دبیر ویژه‌نامه: رضا صیادی
طراح نامواره: محمد صدیقی

با همکاری مؤسسه فرهنگی هنری عقیق www.aghigh.ir

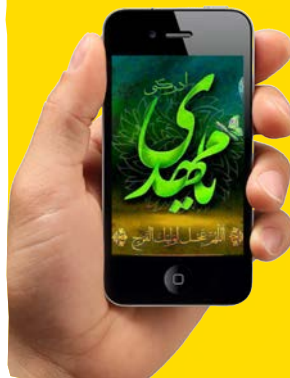
www.qudsonline.ir

پیشرو

اپلیکیشن

باب النعیم

مفاتیح الجنان مجموعه‌ای از دعاهای، مناجات‌ها، زیارات، اعمال مخصوص ایام سال و ماه و روزهاست که توسط شیخ عباس قمی جمع‌آوری و تدوین شده‌است. اپلیکیشن باب النعیم به این مجموعه دعا اختصاص دارد و آن را در فهرست برنامه‌های خود گنجانده است. باب‌النعیم نرم‌افزاری است مذهبی ویژه سیستم اندروید که می‌توانید با نصب این برنامه روی تلفن‌های همراه خود، به تمامی دعاهای مفاتیح‌الجنان دست پیدا کنید و در همه جا، هم از هنگامی که در اتوبوس، مترو و... به سر می‌برید، می‌توان از ثواب آن توشه‌ای برای خود داشت. به‌شاید

کتاب

آن است شیوه حکومت

کتاب «آن است شیوه حکومت» تازه‌ترین اثر سید مهدی شجاعی است که از سوی انتشارات نیستان منتشر شده است. این کتاب ترجمه شجاعی از عهدنامه یا همان نامه معروف حضرت امام علی (علیه السلام) به مالک اشتر است که در نهج‌البلاغه نیز آمده است. شجاعی در این کتاب نظر به اهمیتی که برای این فراز از نهج‌البلاغه به عنوان منشور و آئین‌نامه حکومت اسلامی قائل بوده است، آن را به صورت مجزا در قالب کتابی آورده است. خواندن این کتاب را به شما پیشنهاد می‌کنیم تا با شیوه حکومت عدل علی (علیه السلام) و مردانگی ایشان بیشتر آشنا شوید.

کانال تلگرام

دکلمه‌های مداحی

تا به حال چیزی درباره دکلمه‌های مداحی شنیده‌اید، دکلمه‌هایی که می‌تواند دل‌هایتان را خدایی و چشمانتان را بارانی کند. در این قسمت کانال تلگرامی به شما معرفی می‌کنیم که به دکلمه‌های مداحی اختصاص دارد. با عضویت در این کانال می‌توانید به تناسب اتفاقات و وفات و شهادت و تولد ائمه اطهار، دکلمه‌هایی مرتبط با معصومین را بشنوید و لذت ببرید. برای عضویت کافی است آیدی t.me/deklamemaddahi را در شبکه تلگرام وارد کنید.

